

מסורת הש"ס

(א) [מדרש: ב' טיר ב' ג']
(ב) [נפול: ד' ג' ב' ס' ס' ס']
מילפין נגמ' (ד) [נ' ע' ל' ק' ק' ק']
קד: רבנים מדרש: א' א'
(ה) ס' ס' ס' ס' ס'

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואלו מנהגין
וכי' ואלו נהגין בני
לחיות. ר"ב אלן לוקמן ב' דף
קד' רש"י פ"ב פירש ע"ה:
(ב) יח"ד ד"ה האב וכו'
לוקמן נ"ח תבא ליה למנות:
(ג) ר"ה לחן וכו' היה יורש
לבעד ונפשו שלט קיים הרי
הוא יורש בקרב להחלי
לאחריו שאלו אחי אביו:
(ד) במד' דנקט לה אגב:

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קח.

עין משפט
ג' מצוה

א א מ"י ס"ה מל' מלות
ה"ל א סמג ע"פ ש"ן
ע"פ ס' ח"ת ס' ר"ת ע"פ
ס':

רבינו גרשום

א"ר דריוח החרין ר'
טפחים ממשכת ע"פמה בתוך
החרין לאחריה וקופצת
חור (א) סמג' לגרד ומשום
הכי צריך בן חרין ע"יון
שמעבב: אידי דקטין.
ג' טפחים קיימא הויה
אספתיה וקופצת לעבר
אחר הלכך צריכי תריויה
כ"ר שלא תקפחין:
החרין ע"ל האובי
לחבירו בית כור

י"ש נוחלין. שנוחלין אחרים
והן ע"פן מנהגין
מבוסס לירושין: האב
את הבנים והאב יורש
את הבנים והבנים יורשין
את האב: ליתני תחלה.
יורשין את האב תחלה.
משום דהרי ע"פ איבא
דהוה ליה למיתני הבנים
את האב ודא משום
בפירושנו הוא שהבנים
מחיים ב"ח אביו והאב
יורשין שפניה העולם שהבן
יורש האב ולא האב את

(א) לפיכך צ"ל וקופצת חרין
על הבנ' וכו'. או דל"ל
וקופצת חרין על הגדר.
ב' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'
בפירושנו לא מתחילין דהא
את הבנים מורענותא הוא
שפניהם וכו'.

כדי שלא סהא חיה קופצת. על הגדר איטריך חרין וכן חרין:
ולעבד חרין. דהשתא נמי לא קפצת שהחרין מרמיקה מן הגדר:
אידי דרווח. שזה טפחים נכנסת לתוך ונמשכת מעט לאחוריה
וקופצת: קיימא אשפתיה. החילונה:
לבן חרין טפח. ומסקנא דברייתא הוא:

הדרן ע"ל בית כור

י"ש. קרובים שנוחלין את קרוביהם
כשמתים וגם אם הם מחיים
מנחלין להם את ממונם דהיינו
ששניהם נוחלין זה את זה. והא' דלא
תקני י"ש נוחלין זה את זה היינו
משום דבעי למיתני סיפא נוחלין ולא
מנחלין תנא נמי רש"י נוחלין ומנחלין:
י"ש שנוחלין. את קרוביהם אכל אם
ימותו הם אין מנחלין לאותן קרובים
שכן מורשיהן: מנחלין ולא נוחלין.
הם אומרים דלמרו צהו נוחלין ולא
מנחלין מכלל דאיך שאלו נוחלין
אותם ולא מנחלין להן מיקרי מנחלין
ולא נוחלין. ובגמ' [וקד:] מפרש למאי
איטריכו הכן תרי צהו דהא חדא
נפקא מכלל מביניה: ב"ב. טחל את
הבנים וגם מנחל להם וכוון שאין
לאומן הבנים זרע או טחל אותם האב
אכל אם י"ש להם בנים הם קודמין
לוקים דמפרש בגמ' [ע"ה:] והבנים אם
האב. נוחלין ומנחלין: והאחין מן

האב. כגון ראוון ויוסף בני יעקב אע"פ שהן מלאה ומרחל יורשים
זה את זה בצביל שהן אחין וכגון שמת יעקב אביהן אכל אם יעקב
קיים הוא קודם וכגון שאין להם בנים. ודוקא אחין מן האב דמשפחה אב
קריה משפחה דלילפין כ"ה [קט:]: הא' נוחל את אמו. אכל לא מנחל
שהרי קרובי האב יורשין אותו דמשפחה אם אינה קריה משפחה [שס:]
והא' את אשתו. נוחל אותה דנפקא לן בגמ' [קט:]: ה"ג בסדר המשנה
ובני אחיות נוחלין ולא מנחלין. דכן נוחל את אחות אמו שהרי הוא צא
מכה האב ואילו מתה דודתו בחי אמו יורשה וגם הוא יורש את אמו
נמאל שאלו לידו נכסי דודתו: ולא מנחלין. דכשמת הבן אינו מנחל
לאחות אמו אלא לקרובי אביו דמשפחה אם אינה קריה משפחה ועוד
דלחות אמו היאך תירשנו הלא היא צאה מכה אחותה שהיא אמו של
זה ולא האב יכולה לירשו כדאמרן הא' את אמו נוחל ולא מנחל קל
וחומר שהיא לא תירש את בן אחותה. ובאחיות מן האב מיירי אכל
אחיות מן האב אין נכדה בן אחותה יורש אותה דמשפחה אם הוא.
ל"א ובני אחות בני אחותו של ראוון כגון בני דינה נוחלין אותו שהרי
דינה יורשת את ראוון אחיה ובניה צאין מכה אכל לא מנחלין לראובן
שהרי ראוון מכה אחותו דינה צא לירש אותה והלא דינה ע"מה אין
יורשתן כדאמרן דהא' אינה נוחלת את בנה אלא קרובי בעלה של דינה
יורשין את בניה דמשפחה אב יורשת ולא משפחה אם. וזה נראה בעיני
משום דקתני סיפא האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האב
מנחלין ולא נוחלין וכל הך תלמוד שמעין להו מהך תלת דהך ב"ב
דנוחלין ולא מנחלין כדאמרן בגמ' [וקד:] דהיינו הך דקפרין בגמ' דאחי
האב היינו דבני אחות והלכך גרסי' בני אחות דהיינו נמי דאחי האב
מנחלין את בן אחותם ולא נוחלין. ואי נמי גרסינן בני אחיות (א) איכא לפרושי בבני אחיות כלומר בני אחיותיו של אדם נוחלין אותו אכל לא
מנחלין דהוא אינו יורשן: הא' את בניה והא' את בעלה כו'. בגמ' [שס:] פריך דהיינו נמי הך ב"ב דנוחלין ולא מנחלין דמהיכא שמעין לה
דהיינו הך: לא נוחלין ולא מנחלין. זה לזה אלא קרובי אביו של זה ואביו של זה יורשין אותו. וכל הך קרובים דקתני שירשיו זה את זה ה"מ
כשאין קרוב למת יותר מזה. גם הנהו קרובים דקתני בזה לא נוחלין ולא מנחלין כגון קרובים שמאל האב הני מילי שיש קרובים מאל האב
היורשין אותו וקרובים לו יותר מקרובי האב ואע"פ שגם אמו מתשפחה אביו אכל אם אמו קרובה לו מאל משפחה אביו ואין לו
קרוב מאביו שקרוב לו כמו אמו או האב יורשת את הבן ואם אין האב צאין מכה קרובי האב יורשין אותו דהוי ליה משפחה אב דמכה
קורבת אביו צאין לירשו כגון ראוון שנשא סרח בת אשר וילדה לו נפתלי ומת נפתלי בלא בנים הרי ראוון אביו יורשו ואם אין לו
אב ונתתם את נחלתו לאחיו של נפתלי ואם אין לו אחין ונתתם נחלתו לאחי אביו דהיינו אשר אביו אמו ואם אין לו אחין לאביו דאין
אשר קיים ונתתם את נחלתו לקרוב אלו נמאלת סרח דהיינו בני אשר או בנות אשר אם אין לו בנים דהיינו סרח יורשת את בנה:
ב"ב' מ"א שאל דפני. כירשא דמתני' האב נוחל את הבן ומנחל והלא בעת שנוחל האב לבנו נמאל שמת הבן בחי האב ולא הית הבן
ההוא זרע לירשו לפיכך אביו יורשו וזו קללה היא כשאלם מת בלא בנים וגם כשאלם רואה במיתתו בן ויהיה לו למנא דמתניתין לפתוח
הבן נוחל את האב שזה ברכה שימות האב ויקברו בן כדכתיב (נדרשית מו) ויוסף ישיב ידו על עיניו דנפשו שיקברו בן:

י"ש נוחלין. וא"ר נוחלין ומנחלין. איכא דוכתי דנקיט אדלקין
מיתיה ואיכא דלפתח ביה וצמח' נדרים (דף ב')
מפרש לה: האב את הבנים והבנים את האב. מימא האב את
הבנים היינו צנים את האב שאל האב נוחל את בנו אם כן בנו מנחלו
ואם הוא מנחל לבנו א"כ בנו (ז) נוחלו

ואור"י דלייטר למידק מיתיה צנים
ולא צנות אע"ג דקתני לה צהדיא
בסמוך מכל מקום תנא ליה הכא אגב
אורחיה ולקמן נמי (א) תנא למנות
סדר נחלות וכן משמע בגמ' דקאמר
הבנים את האב מנלן אמר קרא וכן
אין לו הא' י"ש לו בן בן קודם לבת
משמע דמתני' לאקדומי בן לבת

הדרן ע"ל בית כור

י"ש נוחלין ומנחלין ויש נוחלין ולא
מנחלין מנחלין ולא נוחלין
לא נוחלין ולא מנחלין ואלו נוחלין
ומנחלין *האב את הבנים והבנים את האב
והאחין מן האב נוחלין ומנחלין האיש
את אביו והאיש את אשתו ובני אחיות
נוחלין ולא מנחלין האשה את בניה
והאשה את בעלה ואחי האב מנחלין ולא
נוחלין והאחין מן האב לא נוחלין ולא
מנחלין: ב"ב' מאי שנא דקתני האב את
הבנים כירשא ליתני הבנים את האב כירשא
חדא דאחיהו בפורענותא לא מתחילין
ועוד

למיתר דכולהו צנים דמתני' דוקא ולא צנות לקדום: ואח"כ מן האב.
הקשה ר"י אמאי לא קתני אחי האב נוחלין ומנחלין שהן כחובין
נמי כפרשה ויתיר משום דאחי האב וכל שאר כל נפקי מהך האב
את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב דכיון שנוכח שהבנים
קודמין ואחר הבנים האב ואחר האב אחין הרי אחי האב נפקי מכלל
זה על ידי משמוש דאם היה האב קיים היה יורש (ו) ועכשיו שאינו
קיים הרי הוא יורש בקרב להנחיל לבנו שהוא (א) ואחי אביו) של מת
ומשמוש שמעין מותנן בסמוך בני אחות שמנחילה בקרב נכסי
אחיה לבנה וא"ת אם כן אחין מן האב נמי לא ליתני דשמעין ליה
מהאב את הבנים על ידי משמוש נחלה שהאב יורש את בנו להנחיל
לשאר בניו הקיימין שהן אחי המת ויש לומר דנקט (ו) אגב דבעי
למיתני אחים מן האב לא נוחלין ולא מנחלין דההוא איטריך למיתני
אע"ג דתנא האשה אינה נוחלת את בנה כד"ה נהי דליתני יורש אחיו
מן האב מכה אמו מכה את הוה אמינא דירש דכתיב ונתתם את
נחלתו לאחיו לא שנא מן האב ולא שנא מן האב וכו' תימא דמכל מקום
לא איטריך למיתני דשמעין מרשא דקתני אחין מן האב דוקא ולא
אחין מן האב איטריך דהוה אמינא אחין מן האב לרבותא נקט
אף על פי שאין כל כך דוחין כמו אחין מן האב ואם תאמר אם
כן אחי האב נמי ליתני אגב אחי האב דסיפא ויש לומר דלי הוי
תני אחי האב חו לא הוי נריך למיתני אחי האב דמכלל אחי
האב שמעין להו ועוד דלא שייך למיתני אגב אחי האב דהא דהא
גופה משנה דלא כירכא היא כדדייקין בגמ' דהיינו בני אחות:
יכול

א"ר דריוח החרין ר'
טפחים ממשכת ע"פמה בתוך
החרין לאחריה וקופצת
חור (א) סמג' לגרד ומשום
הכי צריך בן חרין ע"יון
שמעבב: אידי דקטין.
ג' טפחים קיימא הויה
אספתיה וקופצת לעבר
אחר הלכך צריכי תריויה
כ"ר שלא תקפחין:
החרין ע"ל האובי
לחבירו בית כור

